

זרע שמשון

פנינים יקרים וקצרים מתורת הגאון המקובל חסידא קדישא הרב מוה"ר שמשון דיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זלה"ה מח"ס 'זרע שמשון' ותולדות שמשון' נלב"ע ו' אלול תקל"ט ומקום קברו לא נודע שהבטיח שכל הלומד בספריו יזכה לישועות ונפלאות בבני חיי ומזוני

פרשת שלח תשפ"ב • זרע שמשון הלימוד שמשפיע ישועות • 425 ט"ו

אמרות שמשון

ביאור נפלא בדברי המרגלים 'ארץ אוכלת יושביה'

וַיֵּצִיאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מְדוּת (יג לב):

והכי נמי במה שאמרו (במדבר יג, לב) ארץ אוכלת יושביה היא וכו', אם נאמר שהדברים כפשטן, זה אי אפשר שהרי הם ראו שכמה שנים נתקיימו שם הכנענים, ואדרבא בפיהם היו מודים שהיו חזקים והיו אנשי מדות.

ויש לתרץ עפ"י מה שנקדים מה שאמרו ז"ל (ראה מגלה עמוקות אופן כ) שאילו היה משה מכניס את בני ישראל לארץ ישראל היה נוטעם שם ולא היה נחרב הבית, ואם יחטאו ישראל היה הקב"ה ממיתם ולא היו חוזרים בגלות עוד, מה שאין כן עתה שמשו לא הכניסם לארץ ישראל, משום כך היה אפשר שילכו לגלות, ולכן כשחטאו לא המיתם אלא הוליכן לגלות, ובזה ניצולו ישראל.

ואפשר לומר שישראל היו יודעים זה, ומשום הכי אמרו מה תועלת לנו לילך לארץ הקדושה עם משה שיהיה הראש שלנו, הרי אם נחטא נתחייב יותר טוב לנו לחזור אפילו למצרים מלמות שם. ועל זה אמרו 'ארץ אוכלת יושביה', היינו אם יחטאו, ולכן 'נתנה ראש', כלומר אין אנו רוצים עוד במשה, אלא רוצים אנו לתת עלינו ראש ומנהיג אחר. (זרע שמשון פרשת בשלח אות ד)

עיקר טענת המצריים יהיה שעדיין לא הגיע הזמן להיכנס לארץ ישראל

'וַיֹּאמְרוּ מֹשֶׁה אֶל ה' וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי הֶעֱלִיתָ בְּכַחַךְ אֶת הָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי אֹתָהּ ה' בְּקָרְבַּת הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִין בְּעֵין נִרְאָה אֹתָהּ ה' וְעַנְנָךְ עִמָּד עֲלֵהם וּבַעֲמֹד עָנַן אֹתָהּ הֵלֶךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבַעֲמֹד אֵשׁ לַיְלָה וְהַמַּתָּה אֶת הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שְׁמֶךָ לֵאמֹר מַבְלְתֵי יְכֹלֶת ה' לְהַבִּיאַת אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בְּמִדְבָּר' (יג - יז): הדקדוקים בפסוק זה רבו, דמשמע דדוקא מפני שהוציא את ישראל ממצרים בכח לכן יהיה למצריים פתחון פה וזה צריך ביאור. עוד יש לדקדק דמשמע דעיקר הטעם שיהיה להם פתחון פה לומר

שאינ הקב"ה יכול להביאם לארץ ישראל מפני שראו שהקב"ה היטיב כל כך לישראל וכמו שאמר משה שיאמרו ששמעו 'כי עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם' וגו', ולכן יאמרו אל יושבי הארץ הזאת מבלתי יכולת ה' להביא את העם שחטם, וזה צריך ביאור האיק תלוי דבריהם על ה' בדברים אלו, והיה ראוי לומר בקיצור שהעלה את ישראל ממצרים על מנת להביאם לארץ ישראל ושחטם במדבר הרי זה סימן שאינו יכול להביאם לארץ, ומדוע האריך משה בדבריו כל כך והוסיף אריכות דברים שיאמרו המצריים. **ונראה** דבאמת עוד יש להבין האיק יתכן שיאמרו שאין הקב"ה יכול להביאם לארץ, הלא עושה בכל עת ניסים ונפלאות ומשדד הטבע, והאיך יעלה על דעתם לומר שיש דבר שאינו יכול.

ונראה הביאור דהנה ידוע שהקב"ה הקדים ודילג את הקץ שהיו ישראל ראויים להיות בגלות במצרים ארבע מאות שנה, והקדים הקב"ה את יציאתם. ובזה יתפרש דקדוק הפסוקים שיאמרו מצרים אל יושבי ארץ ישראל כי העלה הש"ת את ישראל בכוחו, והיינו שהעלה אותם שלא בזמנם ועדיין לא הגיע זמנם להיכנס לארץ ישראל ולכן מן הדין אין הקב"ה יכול להכניסם לארץ ישראל ומשום כן שחטם במדבר. ולכן האריך משה כל כך בדבריו בשביל להוכיח שיאמרו שזה הטעם שאינו מכניסם, ולא יאמרו שהטעם שאינו מכניסם לארץ מפני שעתה הם אינם טובים וצדיקים, שהרי אנו רואים שהקב"ה עושה להם במדבר הרבה ניסים וטובות, ועין בעין נראה אתה ועננך עומד עליהם וגו', והרי זה סימן מובהק שישראל טובים וצדיקים, ואם כן מאיזה סיבה לא יכניסם לארץ, ועל כרחך שהסיבה הוא מבלתי יכולת ה' וגו', והיינו שמן הדין אינו יכול להכניסם שעדיין לא הגיע זמנם להכניסם. וטען משה שבדבר זה יתחלל שמו יתברך.

ובזה מתורצים כל הדקדוקים, כי בדוקא הדגיש משה בדבריו להזכיר שיאמרו שה' הוציאם בכוחו, כי נתכוון לרמוז בכך על מה שהוציאם קודם הזמן, ובאמת היו ראויים עדיין להישאר במצרים, ורק הקב"ה כביכול השתמש בכוחו והוציאם קודם הזמן.

וגם הזכיר שיאמרו הגויים את כל הניסים שעשה להם במדבר ועכשיו שחטם במדבר, כי מכח זה שאכן עושה הקב"ה לישראל ניסים מוכח שהם צדיקים ורוצה הקב"ה לעשות להם ניסים, וממילא בעל כרחו לומר שאם עכשיו אינו עושה להם נס, הרי זה סימן מובהק שחלילה אינו יכול לעשות זאת, כי אינו יכול להכניסם לארץ ישראל קודם הזמן, ומשום כן הרגם עכשיו, וטען משה לפני הקב"ה שאין ראוי לעשות כן, כי יהיה בכך חילול ה' גדול במה שהם יטעו ויאמרו כך. ('זרע שמשון' פרשתנו אות ד)

טנא מלא ברכות ואיהוילים לבכיים

בשר מקול צולה ודינה קדם יאר ובאר רבא אביא קידא ראש וראשון לל רב שם שבקוריה

ידידנו היקר הרב נפתלי הירץ ווינשטוק שליט"א

לרגל השמחת חשוריה במעונת שמחת אירוסין בנו הבהור המופלג בתורה ויר"ש

מרדכי דוד ח"י"ץ בני"ץ

עב"ג הכלה המהוללה בת הרב שמועון וייס שליט"א יעלה עירורנו לפני שוכן מעונת שיעלה חיווג יפה ויבנו בית נאמן בישראל מתוך שמחה ונתן אושר ועשר וכבוד ודורות ישרים במוריס לתפאת המשפחת ולתפאת כל בית ישראל

הוצאת הגליון והפצתו לזכות • לעילוי נשמת

לרפואה שלישה

האשה החשובה **מרת חוה זרשינאק ע"ה** בת נבלח"א ארה"ח ה' חיים דוד ח"ה. נלב"ע ח' תמוז תשפ"א ת.ג.צ.ב.ה.

אביגודר יוסף מאיר בן דבקה שיינדל שיובה לישועה גדולה בכל הענינים ובריאות שלישה וזאתנה בתף גנפש

הוצאת הגליון והפצתו לזכות • לדיווג הגון

לברכה ולהצלחה

אהרן בן גיטל בילא וכל משפחתו וכל הנלוים אליו לשפע ברכה והצלחה גדולה וסיעתא דשמיא בכל מל מל

שמחה בת קודין-חיה שתוכה ליווג הגון בקרוב ולקמת בית כשר ושם עם דורות ישרים וסבורים

פרק ג משנה ג

ה' ארך אפים ורב חסד (יד, יח)

רבי חנניא בן תרדיון אומר: שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה, הרי זה מושב לצים, שנאמר (תהלים א, א) וכמושב לצים לא ישב. אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכינה שרונה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג, טו) אז נדברו ויראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. אין לי אלא שנים, מנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר, שנאמר (איכה ג, כח) ישב בדרך וידם כי נטל עליו.

אין לי אלא שנים מנין שאפילו אחד וכו' קובע לו שכר, דסלקא דעתך אמינא שמי שלומד לבדו אין לו שכר משום דאמרין (ראה מכות י, א) חרב אל הבדים וכו', ופירש מהרש"א שכשהוא ביחיד יבא להתיר את האיסור ואדברא הוא חוטא. קא משמע לן דאפילו הכי קובע לו שכר, והיינו דמי שלומד ביחיד לפי שאינו רוצה ללמוד עם אחרים על זה נאמר חרב אל הבדים וכו'. אבל מי שלומד עם אחרים, וכשאין לו אחרים לומד יחידי כדי לעשות תורתו קבע ושלא לאבד זמנו ושלא להתבטל מדברי תורה, מאי תקנתיה כדי שלא יטעה, התקנה היא שלא יחדש שום דין מסברתו כשהוא ביחידות.

ונודע שעיקר השכר של התורה הוא במה שמחדשים בה. וזה שאינו יכול לחדש לפי שיש לחוש שיטעה, מה שכר יהיה לו. על כרחך לומר שלא יהיה לו שכר אלא בשביל שעושה תורתו קבע, שאינו מתבטל מהתורה אפילו רגע אחד. ומשום הכי תני **קובע לו שכר** ולא נותן לו שכר, לרמוז שעיקר השכר הוא על הקביעות שנאמר ישב בדד וידום, ילמוד יחידי וישתוק מלדבר בו דבר.

והפסוק הזה מביא התנא לראיית מה שאמר קובע לו שכר, שאינו נוטל שכר לימוד תורה לגמרי כמו מי שמחדש חידושין בתלמודו, אלא שכר הקביעות לבד. וכן משמע וידום שהוא דומם ואינו מחדש, וכשאינו מחדש אין לו רק שכר קביעות הזמן כמו שאמרנו. ואינו מביא הראיה לומר שיטול שכר, כמו שנראה מפשט המשנה, שהרי אין מזה שום גילוי בפסוק, אלא על צד הדוחקים שפירש הרע"ב והמדרש שמואל, ועיין בדבריהם. (תולדות שמשון פ"ג מ"א)

אפו אף לרשעים דמשמע אותם שחוטאים במזיד. וליכא למימר הטעם שראה שאין העולם מתקיים במדת הדין, דהא שפיר יכול להתקיים צדיקים ובמי שאינו חוטא להכעיס כנ"ל.

אלא ודאי מוכרחים אנו לומר שמטעם אחר אינו יכול לעשות בהם תיכף ומיד לא דין ולא משפט, והיינו כדי שגם בני אדם ילמדו ממנו למחול על עלבונם ושלא להינקם ממי שחטא להם, ומכל שכן שהם אינם יודעים להבחין בין שוגג למזיד, כי האדם יראה לעינים וכו', ובלא זה היה העולם מקולקל, שאיש את רעהו חיים בלעו בחרון אף תיכף ומיד שאחד יהיה חוטא לחבירו.

וזהו פירוש הפסוק אשר אין נעשה פתגם וכו', כלומר בשלמא אם לא היה אלא הטעם הראשון, אין הכי נמי שהיה יכול לענוש מיד החוטא במזיד והיה יכול נמי לעשות הגזר דין מיד, דהיינו להביא במשפט המעשה הרע שעושים הרשעים, ואז לא היה כל כך מלא לב בני האדם לעשות רע, דהיינו שאף אם יחטאו לא יחטאו אלא לתיאבון, דלא שביק היתירא ואכיל איסורא וכו', אבל לא יהיו חוטאים כלל להכעיס, מחמת יראת העונש, הואיל שרואים שתיכף ומיד שאדם חוטא במזיד נענש וחלף והלך לו, ולפי זה לא היה לבם מלא בחטאם, אמנם עתה שאמרנו הטעם השני שבשביל שלום הבריות צריך לותר ולהאריך אף אפילו על הזדון, ואין נעשה אפילו הגזר דין, ומשום הכי מלא לב בני האדם שחוטאים אף להכעיס. (קהלת אות לא).

נחזי אנו מה טעם אינם יכולים להענישו תיכף שחטא כמו שהיה הדין נותן. וי"ל לפי שאמרנו ז"ל (ב"ר יב, טו) בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאינו מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים וכו', ועוד בספר הזוהר (פרשת שמני לה, ב) שאמר הקב"ה לתורה בעינא למיברי אדם, אמרה לפניו ריבוננו של עולם האי אדם דאת עבי למברי עתיד הוא לארגזא קמך וכו'. והשיב לה הקב"ה לאו למגנא איתקרינא ארך אפים עכ"ל.

וקשה למה לא היה יכול העולם לעמוד במדת הדין, איברא שאם היה מעניש את האדם תיכף שחטא אפילו בשוגג, היו גם הצדיקים נשחתים שהרי אין צדיק בארץ וכו', אבל אין הכי נמי שהיה יכול לענוש מיד החוטא במזיד ולהאריך אפו על השוגג, דשגיאיות מי יבין ואף על מי שחוטא לתיאבון שנקרא קצת אנוס דליביה ויצריה אנסוהו. ואם תאמר שזו ממש היתה כוונת הקב"ה כששיתף מדת הרחמים, והא קא חזינן דלאו הכי הוי, שהרי אנו רואים כמה רשעים שחוטאים בזדון ובמרד והם יושבים בשלוה ובטח. ועוד דאמרין בסוף סנהדרין (ק"א, א) כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה כותב (שמות לד, ו) ארך אפים, אמר לפניו רבש"ע ארך אף לצדיקים, אמר לו הקב"ה אף לרשעים ע"כ.

ומעתה בשלמא טענת משה אתיא שפיר לפי דברינו, שמשה היה רוצה ששיתוף מדת הרחמים לא יהיה מועיל אלא לצדיקים דהיינו לכל מי שיחטא בשוגג ובאונס, אבל לא לרשעים שחוטאים במרד ובמעל. אמנם תשובת הקב"ה קשה, דלמה צורך להאריך

תורמים ונושעים
ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657
כולם זוכים! קחו חלק בהפצה העולמית הנרחבת

'קול זרע שמשון'
ארץ ישראל 02-80-80-600
ארה"ב 716-229-4808
לונדון 0333-300-2515
ניתן להקדיש שיעורים לזכות לברכה ולעילוי נשמת

מוקד זרע שמשון: 02-80-80-500 לקבלת הגליון לשלוח למייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com

יוצא לאור ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 ארה"ק הרב ישראל זילברברג 05271-66450

ארה"ב הרב מנחם בנימין פאשקעס: 347-496-5657 Zera Shimshon C/O B Paskesz 1645 48 ST Brooklyn NY 11204 mbpaskesz@gmail.com

ניתן להפקיד בבנק מרכזית (17) סניף 635 מ.ח. 71713028 ע"ש זרע שמשון כמו"כ ניתן לתרום בכרטיס אשראי

ניתן לשלוח תרומות והנצחות לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים

ניתן להשיג את הספר 'זרע שמשון' בארה"ק: 05271-66-450 בארה"ב: 347-496-5657

זרע שמשון ע"ר 580624120

זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו